

Fackspråk föreläsning 4: Argumentation och retorik för kandidatuppsatsen

Varmt välkomna!

Vi börjar alldeles strax ...

Inst. för vetenskapens kommunikation och lärande Avd. för fackspråk och kommunikation Fia Börjeson

1

Fackspråk föreläsning 4: Argumentation och retorik för kandidatuppsatsen

Inst. för vetenskapens kommunikation och lärande Avd. för fackspråk och kommunikation Fia Börjeson

1

2

Fackspråk föreläsning 4: Argumentation och retorik för kandidatuppsatsen

Dagens föreläsning

- Argumentation och retorik *(i det här sammanhanget)*
- Diskussionskapitlet
- Resonera och diskutera – delar och helhet
- (en praktisk modell för argumentation)

Inst. för vetenskapens kommunikation och lärande Avd. för fackspråk och kommunikation Fia Börjeson

3

Vad ska uppnås i texten

Ur Bedömningskriterier för kandidatuppsatsen

Innehåll och förståelse:

Relationen syfte – resultatanalys – diskussion (röd tråd)
Teori- och metodval
Argumentation
Analys i förhållande till teori/metod
Kritiskt förhållningssätt till resultat

4

2

Argumentation och retorik i kandidatuppsatsen

Argumentation

Hela kandidatarbetet är ett argument

Flest argument i diskussionskapitlet

Diskussionens koppling till övriga delar i kandidatrapporten

Viktigt redigeringsarbete, av kandidatrapporten, i samband med att diskussionen skrivs och växer fram: diskussionskapitlet ger ett helhetsgrepp

Retorik

Retorisk inramning - genrer

retoriska (kommunikations)situationer

retoriska funktioner

5

Begrepp med djupa och långa rötter

- Vad betyder analys?

analys (grekiska *analysis* 'upplösning', 'lösning', av *ana* 'upp' och *lyō* 'lösa', 'lösgöra'),

verklig eller tänkt uppdelning av något i dess olika beståndsdelar; grundlig, uppdelande undersökning.

6

Begrepp med djupa och långa rötter

Vad betyder argument?

argument

(lat. *argumentum* 'bevis', 'slutsats', 'skäl', av *arguo* 'bevisa',
'klargöra', eg. 'göra glänsande'),

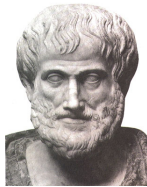
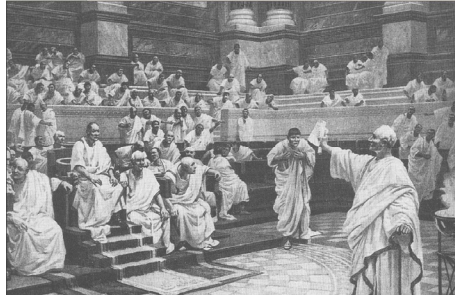
skäl för eller emot riktigheten av ett visst påstående eller en viss uppfattning.

Vad avses med retorik?

retorik (ung. *vältalighet*), även "formen för kommunikation"

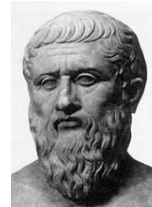
den retoriska situationen: omständigheter som inbegriper användning av
kommunikation för att övertyga, eller få med sig någon på sin
linje .

retorik och argumentation

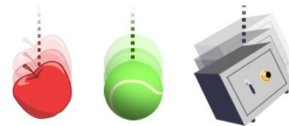
DIALEKTIK

ett sätt att ställa argument mot argument för att därigenom komma vidare till nya insikter.

9

Den vetenskapliga textens retorik

- Objektiv
- Metodisk
- Explicit
- Exakt
- Generell (generella principer)
- Systematisk
- **Kritisk**

10

5

(alltså kandidatarbetet)

Dokumentets funktion

Principiella syften: *Informera, belägga, dokumentera*

Implicita syften:

vara trovärdig
övertyga
skapa intresse
etablera en relation med läsaren

Begreppen *Validitet* och *Reliabilitet*

11

vetenskapsretorik – hur tillämpa?

Använda, inte bara referera till kunskap:

- Demonstrera omfattande kunskaper (förstås)

Använda aktuell litteratur eller motivera varför den inte används

Metakommunicera

- Introducera visa på fokus
- Göra övergångar
- Visa på informationens funktion och status

Rieckner& Stray Jørgensen, (2012)

6

12

Metakommunikation i akademisk text

- Visar hur skribenten använder, utvärderar och ordnar innehållet

Konjunktioner visar logiskt, semantiskt sammanhang mellan meningar och avsnitt:

men, därför, emellertid

Textstatusmarkörer anger språkhandlingar och placering i texten:

som avslutning, i följande analys, därefter följer en sammanfattning av

Interna texthänvisningar:

som nämndes på i 3.2.1, se även ekvation 5

Externa källhänvisningar:

enligt Smith (2013), (Smith 2013)

Förtydliganden:

nämligen, i likhet med

Förbehåll:

kanske, i viss omfattning

(Rienecker och Jørgensen 2008)

13

Metakommunikation skapar sammanhang i texten

- Kapitel och avsnitt: kapitelintroduktioner, avsnittsintroduktioner
- Meningsnivå: meningar som anger ämne och syfte i ett avsnitt
- Ord nivå: t.ex. sammanhangsord

Exempel

14

Exempel kapitelintroduktion

3.2 Rubrik

I föregående kapitel pekades på vikten av att konkretisera de generella uppgifterna som användarna behöver för att kunna komma åt applikationen. I detta avsnitt förtydligas hur en sådan konkretisering skulle kunna se ut. Nedan följer de steg som.....

15

Exempel meningar som introducerar och leder läsaren genom resonemanget

Som nämnts i litteraturöversikten...

I syfte att ta fram mått för X

Studiens syfte var att bestämma betydelsen av X i...

Som angavs i den andra av frågeställningens tre delar är...

I hypotesen antogs att beräkningarna skulle ...

Denna studie har för avsikt att bestämma effekten av...

16

Exempel sammanhangssignaler

17

Vi går över till diskussionskapitlet

18

Att visa vad ni kommit fram till: resultat och diskussion

”Results deal with facts,
Discussions deal with points;
facts are descriptive, while points are
interpretive”

19

Diskussionskapitlet...

...är kapitlet som förklarar vad
resultatet innebär, bland annat

Inledning

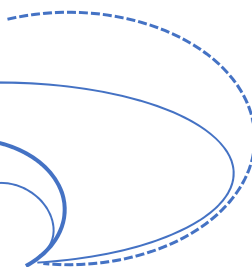
Teori

Metod

Resultat

Diskussion

Slutsats

20

10

Diskussionskapitlet .....

”och?”

Lyfter fram resultatet och därmed ert bidrag till kunskap om ämnet

21

...kan byggas upp så här:

Introduktion

Påminner läsaren om det övergripande problemet i studien, sammanhanget, rapportens syfte, och vilken typ av undersökning som gjorts för att komma fram till resultatet

”Sammanfattning”

= en (kort) översikt över studiens genomförande, datainsamling, analysstrategi och resultat (i viss mån)

Belyser och lyfter fram det anmärkningsvärda, nya, överraskande, intressanta och sätter det i relation till det kända inom fältet, **genom:**

Diskussion – vad vi har kommit fram till

Kritisk reflektion: stämmer överrens? Går emot? Hur ska detta tolkas ?

(Scribd 2010)

11

22

...kan byggas upp så här:

Konsekvens : Detta innebär...
(vad betyder det ?)

Resultatet i relation till förståelse för ämnet:

Påverkar resultatet och slutsatserna vi drar vår förståelse för problematiken i fråga?

Kommer det vi har kommit fram till att påverka hur man genomför andra studier inom detta område?

Hur förhåller sig det vi har kommit fram till teorin: tillför det något, går det emot eller bekräftar teorin?

Påverkar vidare forskning: hur kan man gå vidare nu? Har det uppstått nya frågor som vi inte kunde förutse / som inte kunde förutses

Begränsningar: kända "brister" i metoden" och hur man skulle kunna komma runt i dem framtida studier.

23

Diskussionskapitlet

Bör vara välstrukturerat – använd underrubriker – och omfatta väl underbyggda argument.

Diskussionskapitlet utgör ett viktigt "redigeringsmått"

Förklara – *försva* – förtydliga dina resultat. Både de önskvärda och de mindre önskvärda. Trovärdighet uppstår när båda sidor av saken har belysts.

Diskutera även motstridiga resultat (!)

Diskutera oväntade resultat – inled stycket med att kort redogöra för det oväntade och sedan kommentera det.

24

12

Diskussionskapitlet

Bör vara välstrukturerat – använd underrubriker och omfatta väl underbyggda argument.

Diskussionskapitlet utgör ett viktigt "redigeringsmått"

Förklara – *försvara* – förtydliga dina resultat Både de önskvärda och de mindre önskvärda. Trovärdighet uppstår när båda sidor av saken har belysts.

Diskutera även motstridiga resultat (!)

Diskutera oväntade resultat – inled stycket med kort att redogöra det oväntade och sedan kommentera det.

25

Diskussionskapitlet

Bör vara välstrukturerat – använd underrubriker och omfatta väl underbyggda argument.

Diskussionskapitlet utgör ett viktigt "redigeringsmått"

Förklara – *försvara* – förtydliga dina resultat. Både de önskvärda och de mindre önskvärda. Trovärdighet uppstår när båda sidor av saken har belysts.

Diskutera även motstridiga resultat (!)

Diskutera oväntade resultat – inled stycket med att kort redogöra för det oväntade och sedan kommentera det.

26

13

Diskussionskapitlet

Hur komma igång?

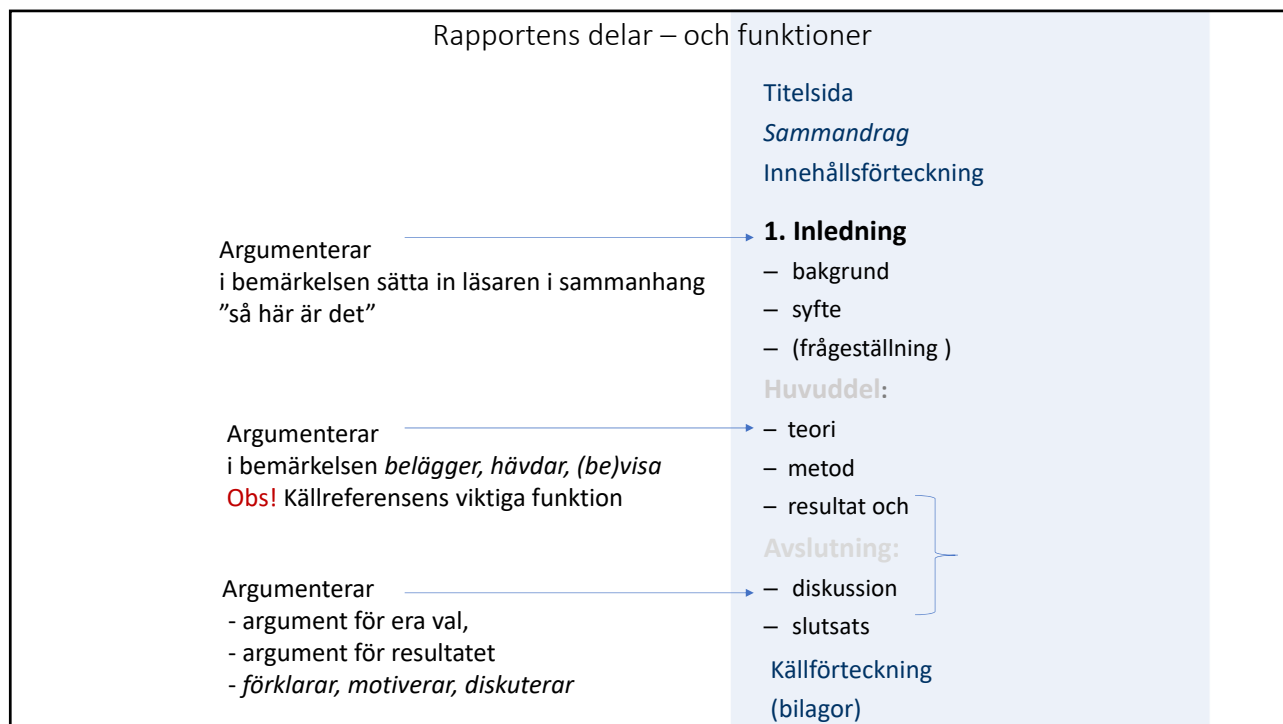
Vilka aspekter ska tas upp?

Ibland kan "[starters](#)" vara till god hjälp. (länk till Ki:s fräsbank)

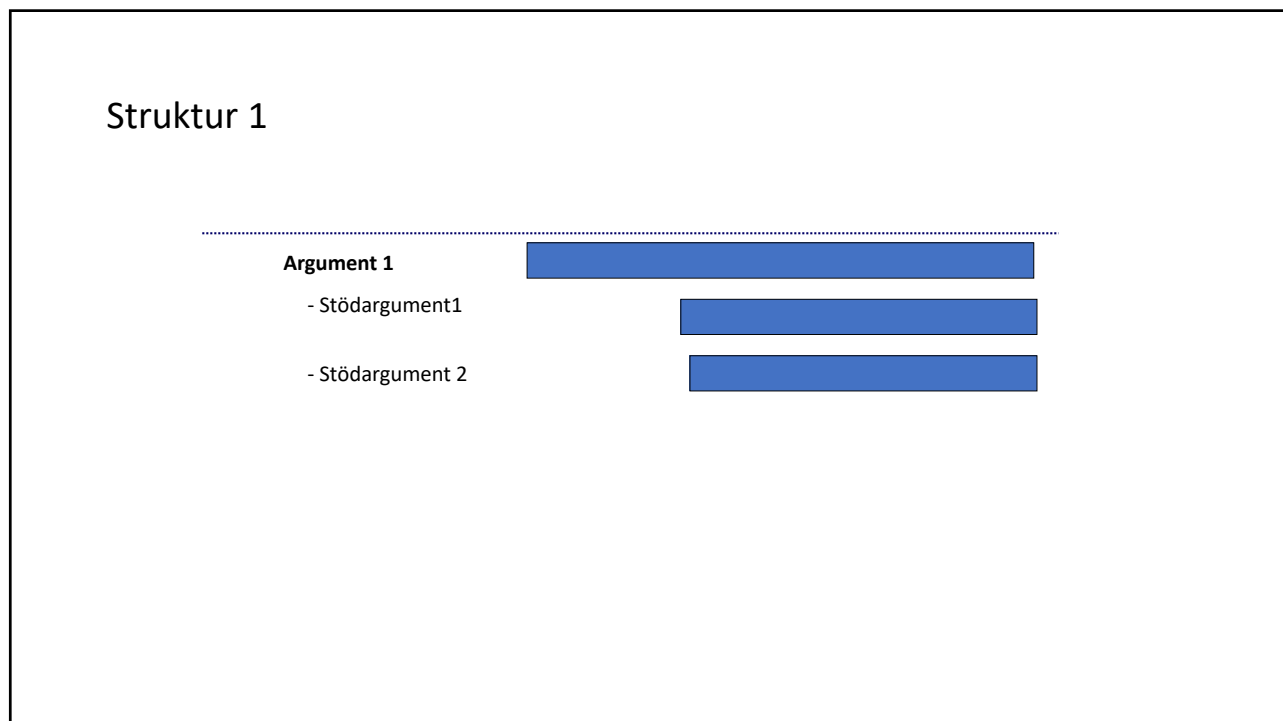
27

Hela uppsatsen att argument och argument på samtliga nivåer

28

29

På styckenivå:
påstående (i kärnmening)

- kärnmeningen är ett påstående som resten av stycket **specificerar**
- kärnmeningen är ett påstående som resten av stycket **exemplifierar**
- kärnmeningen är ett påstående som resten av stycket **konkretiserar**

Inledande mening = Kärnmening

"Resten av stycket": utveckling av kärnmening

specificering , förtydligande 2 osv.

31

På styckenivå:
påstående / **argument** (i kärnmening)

- kärnmeningen är ett argument och resten av stycket är stödargument
- kärnmeningen är ett argument och resten av stycket, eller efterkommande stycke(n) är stödargument
- kärnmeningen är ett argument som **konkretiseras** i resten av stycket, eller efterkommande stycke(n) som utgörs av stödargument

Inledande mening = Kärnmening = argument 1

"Resten av stycket": stöd till argument 1 = stödargument

specificering , förtydligande osv.

32

16

Struktur 1

Tes:

Argument 1

- Stödargument 1

- Stödargument 2

Proargument

Contraargument

33

Argument kan användas av "båda sidor" – premisser viktiga

34

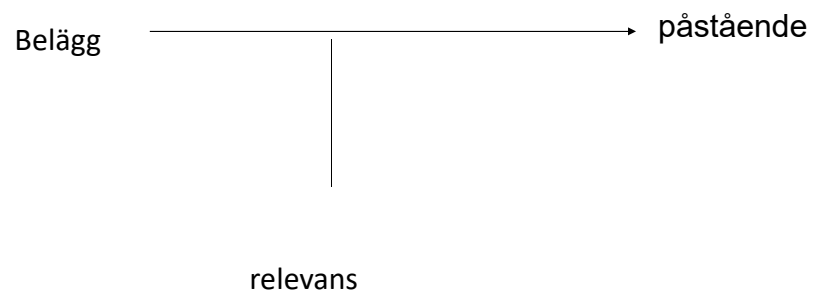
17

Grundmodell för att argumentera i text

(Toulmin)

35

Grundmodell för att argumentera i text (Toulmins argumentmodell)

Ur Skov Skafte-Holm, Brok, 2002

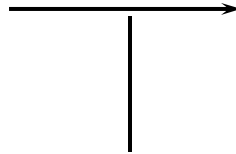
36

18

Argumentationsstruktur

belägg

Upplysning som
stöder påståendet

påstående

Den synpunkt som man
vill att läsaren
ska sluta sig till,
(det man vill (övertyga om))

relevans

Förbinder påstående och belägg
den generella utsagan, det samband vi ser
mellan B och P

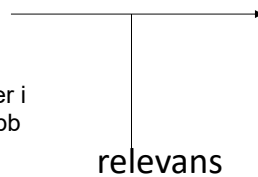
Utgår från: Andrews, Richard (2009) *Argumentation in Higher Education: Improving Practice Through Theory and Research* (p. 45). Taylor and Francis. Kindle Edition, samt Skov Skafte-Holm, Brøk, (2002 *The Toulmin Model*.)

37

Argumentationsstruktur, textexempel

belägg

Bland de teknologer i
Sverige som får jobb
inom ett år efter
examen är flest
Chalmerister

påstående

Chalmers är
Sveriges bästa
tekniska högskola

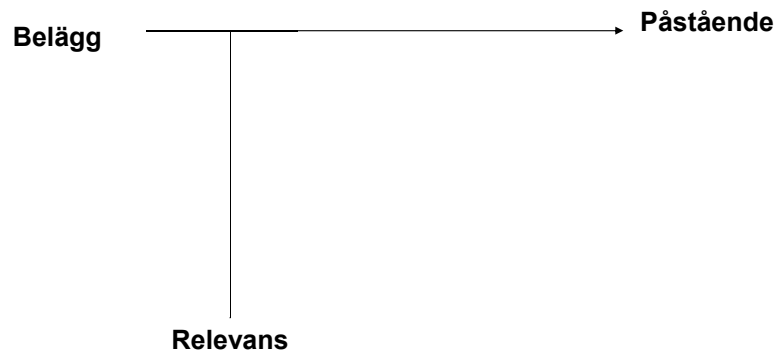
relevans

Om en examen leder till
jobb betyder det att den är
värdefull. En högskola som
leder till jobb är bra

38

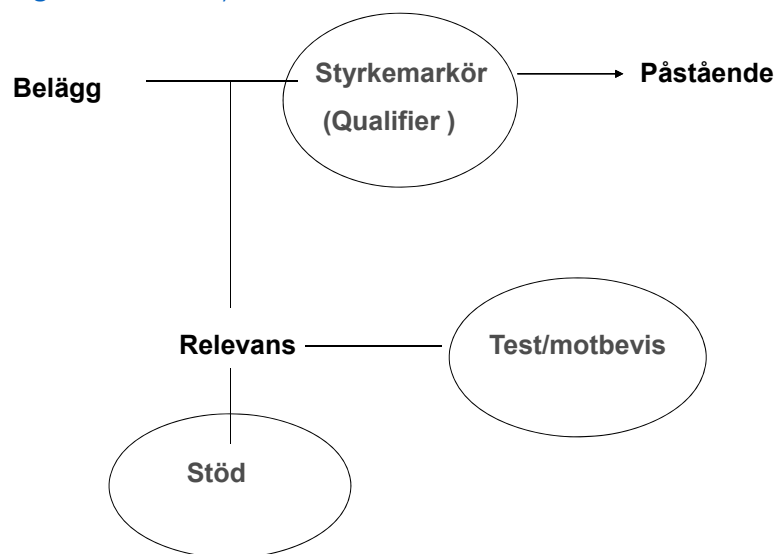
19

Grundmodell för att argumentera i text
(Toulmins argumentmodell)

39

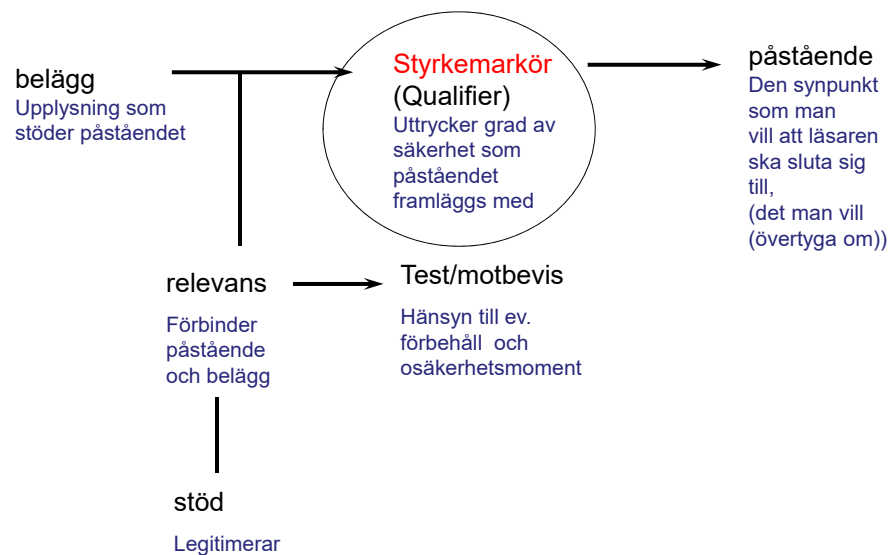
Grundmodell för att argumentera i text
(Toulmins argumentmodell)

40

20

Argumentationsstruktur

Utgår från: Andrews, Richard (2009) *Argumentation in Higher Education: Improving Practice Through Theory and Research* (p. 45). Taylor and Francis. Kindle Edition, samt Skov Skaft-Holm, Brok, (2002 *The Toulmin Model*.)

41

Reglera styrkan med *Qualifiers*

- **Trolighet**
  - Det är tydligt att / uppenbart att lagförslaget
  - Det är möjligt att lagförslaget ...
    - Det finns en viss möjlighet att lagförslaget ...
    - Det är mycket möjligt att lagförslaget ...
- **Avstånd**
  - Motorn fungerade bättre efter...
  - Motorn föreföll fungera bättre efter...
  - Utifrån gjorda observationer föreföll motorn fungera bättre efter...
  - Utifrån gjorda beräkningar ska motorn fungera bättre efter...

42

21

Qualifying results

- **Generalisering**

- Dödlighet i hjärt- och lungsjukdomar är hög nära motorvägar .
- Dödlighet vid hög ålder i hjärt- och lungsjukdomar förefaller vara hög i tättrafikerade områden nära motorvägar

- **Försvaga verbet**

- Konsumtion av rött vin minskar risken för hjärtinfarkt och kärlkramp
- Viss rödvinskonsumtion kan bidra till att minska risken för hjärtinfarkt och kärlkramp .

43

Styrkemarkörer kan riktas mot innehållet i det som hävdas:

Exakthet / (ökad precision)

Staining was *generally confined* to ...

The charge-changing cross sections are seen to be *reasonably well modeled* by ...

...the integration of multi-sensory information *is more likely to provide*

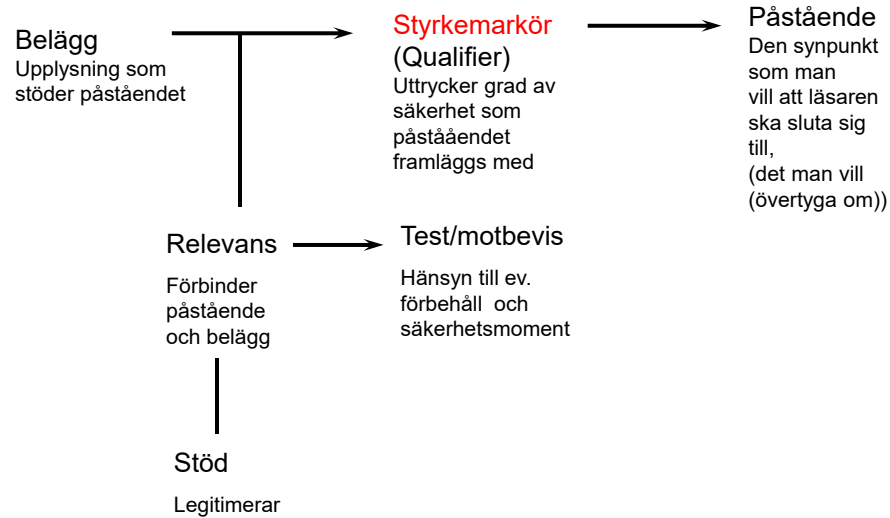
... och påminna om distans (försvaga skribentens ansvar)

Data i första mätningen visar att ...

Resultaten i sammanställningen sammanfaller med data i enkäten och visar att ...

44

Argumentationsstruktur för hela uppsatsen

45

Styrkemarkörer

- **Förstärkande:**
  - T ex *säkert, definitivt, verkligen* och *absolut*
- **Försvagande (nedtonande)**
  - T ex *troligen, möjligen, kanske*, och *eventuellt*
- **Inte alltid en fråga om säkerhet för påståendet**
  - Artighet
  - Acceptans
  - Konvention
  - Garantera optimalt (?) mottagande

46

Slutsatser och språk i balans

- Hur starka slutsatser vågar vi dra?
- Hitta ett språk som matchar er nivå av säkerhet
- Gör medvetna val och värna stringens

47

Olika sätt att argumentera och förstå argument

48

**Lycka till med det
fortsatta skrivarbetet!**

Inst. för vetenskapens kommunikation och lärande Avd. för fackspråk och kommunikation Fia Börjeson